

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Προς μια δίκαιη αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων»**(διερευνητική γνωμοδότηση)**

(2021/C 517/05)

Εισηγητής: ο κ. **Branko Ravnik**Συνεισηγητής: ο κ. **Peter Schmidt**

Αίτηση γνωμοδότησης	Επιστολή της σλοβενικής Προεδρίας του Συμβουλίου, 19.3.2021
Νομική βάση	Άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο όργανο	Γεωργία, αγροτική ανάπτυξη, περιβάλλον
Εγκρίθηκε από το τμήμα	9.9.2021
Εγκρίθηκε από την ολομέλεια	22.9.2021
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	563
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ / κατά / αποχές)	211/1/6

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την οδηγία της ΕΕ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων ως ένα βήμα προόδου για την αντιμετώπιση των ανισορροπιών ισχύος κατά μήκος της αλυσίδας. Οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές είναι ένα σύνθετο φαινόμενο με ευρείες κοινωνικές επιπτώσεις και η νομοθεσία διαδραματίζει καίριο ρόλο στο πλαίσιο αυτό. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να μεταφέρουν στο δίκαιό τους και να εφαρμόσουν την οδηγία και να αντιμετωπίσουν επειγόντως τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

1.2. Η ευρωπαϊκή αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων αποδείχθηκε εξαιρετικά ανθεκτική κατά τη διάρκεια της έξαρσης της νόσου COVID-19. Οι καταναλωτές είχαν ανά πάσα στιγμή πρόσβαση σε όλα σχεδόν τα είδη τροφίμων. Παρά το γεγονός ότι ήταν εκτεθειμένοι σε κινδύνους λοίμωξης, οι εργαζόμενοι κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων έκαναν καταπληκτική δουλειά.

1.3. Ωστόσο, οι αρχικές παρατηρήσεις δείχνουν ότι υπάρχουν επίσης αξιοσημείωτες αλλαγές συμπεριφοράς στην παραγωγή, τη διανομή και την κατανάλωση. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ του μετασχηματισμού των ευρωπαϊκών συστημάτων τροφίμων ώστε να είναι πιο βιώσιμα από περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική άποψη, ανθεκτικά, δίκαια και χωρίς αποκλεισμούς και, κυρίως, να παρέχουν στους Ευρωπαίους καταναλωτές υγιεινά, παραγόμενα με βιώσιμο τρόπο, ασφαλή τρόφιμα. Η ΕΟΚΕ επισημαίνει ότι η συνεργασία (και όχι ο ανταγωνισμός) μεταξύ των φορέων της αλυσίδας τροφίμων είναι ζωτικής σημασίας για την προώθηση ενός πιο ανθεκτικού και βιώσιμου συστήματος τροφίμων, προκειμένου να διασφαλιστεί ένα δίκαιο μερίδιο για τους φορείς και να προληφθεί η απαξίωση.

1.4. Η ΕΟΚΕ τονίζει τη σύστασή της να καταβάλλεται σε ευάλωτους φορείς, ιδίως στους γεωργούς, δίκαιη και σωστή τιμή, που να τους επιτρέπει να έχουν ένα επαρκές εισόδημα για επενδύσεις, καινοτομία και βιώσιμη παραγωγή⁽¹⁾. Θα πρέπει να θεσπιστεί μηχανισμός παρακολούθησης της κατανομής της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, το μερίδιο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων που διοχετεύεται στον πρωτογενή παραγωγό μειώθηκε από 31 % το 1995 σε 23,4 % το 2015 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία).

1.5. Η ΕΟΚΕ τονίζει επίσης τη σύστασή της για την αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που δεν λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο των ελάχιστων απαιτήσεων της οδηγίας⁽²⁾ και επισημαίνει τις προσπάθειες που καταβάλλουν διάφορα κράτη μέλη για την αντιμετώπιση ζητημάτων όπως η αγορά κάτω κόστους παραγωγής, οι διπλές δημοπρασίες ή η προστασία όλων των παραγόντων της αλυσίδας εφοδιασμού, ανεξαρτήτως του μεγέθους τους ή της θέσης τους στην τροφική αλυσίδα. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή αποφάσισε να ρυθμίσει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προώθησε εναρμονισμένη προσέγγιση για την αποφυγή του κατακερματισμού της ενιαίας αγοράς. Η ΕΟΚΕ θεωρεί ότι τα πρόσθετα μέτρα θα πρέπει να είναι

⁽¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων» (ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 165).

⁽²⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Προώθηση μιας δικαιότερης αλυσίδας εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής» (ΕΕ C 34 της 2.2.2017, σ. 130) και γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων» (ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 165).

συμβατά με την ενιαία αγορά και να υπόκεινται σε κατάλληλη εκτίμηση επιπτώσεων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι τα κράτη μέλη μεταφέρουν και εφαρμόζουν την οδηγία, διασφαλίζοντας μεγαλύτερη δικαιοσύνη στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, και ζητεί μια πιο εναρμονισμένη προσέγγιση στο μέλλον.

1.6. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν νόμους που να προστατεύουν όλους τους επιχειρηματικούς παράγοντες. Το μέγεθος δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη την ισχύ στην αγορά και, κατά συνέπεια, όλοι οι επιχειρηματικοί παράγοντες, μεγάλοι και μικροί, θα πρέπει να προστατεύονται από τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

1.7. Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει επίσης τα κράτη μέλη να θεσπίσουν μηχανισμούς που θα τους επιτρέπουν να παρακολουθούν, να αξιολογούν και να επιβάλλουν την εφαρμογή των νομοθετικών πράξεων μεταφοράς και να δημιουργούν φόρουμ διαλόγου σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

1.8. Επί του παρόντος, οι ανισορροπίες της οικονομικής και διαπραγματευτικής ισχύος στα ευρωπαϊκά (αλλά και παγκόσμια) συστήματα τροφίμων ασκούν πίεση στην κερδοφορία του γεωργικού τομέα και στους μισθούς, εντείνουν τη μείωση του επενδυτικού δυναμικού των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων τροφίμων και την εγκατάλειψη της τοπικής οικογενειακής λιανικής πώλησης. Ως εκ τούτου, απαιτούνται διορθωτικοί μηχανισμοί βάσει στοιχείων για να εξασφαλιστεί η ισορροπημένη ανάπτυξη των παραγόντων στην ευρωπαϊκή αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων και να υποστηριχθεί ένα δίκαιο μερίδιο στα οικονομικά οφέλη της παραγωγής και της διανομής τροφίμων εντός και εκτός της ΕΕ, προωθώντας έτσι βιώσιμα συστήματα τροφίμων. Η Επιτροπή δεν έχει καταλήξει σε συμπεράσματα από τις εκτιμήσεις επιπτώσεων της στρατηγικής “Από το αγρόκτημα στο πιάτο”.

1.9. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι σημαντικό όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη να διαθέτουν τα κατάλληλα εργαλεία και τις πληροφορίες ώστε να επωφελούνται από την οδηγία. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα κράτη μέλη και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) να διασφαλίσουν ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και τις διαδικασίες εφαρμογής τους, μεταξύ άλλων όσον αφορά το διακρατικό εμπόριο, τόσο εντός της ΕΕ όσο και από τρίτες χώρες.

1.10. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι η προώθηση δικαιότερων εμπορικών πρακτικών θα πρέπει να αποτελεί μέρος μιας ολοκληρωμένης πολιτικής της ΕΕ για τα τρόφιμα και το εμπόριο, η οποία θα καλύπτει ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού και θα διασφαλίζει την υλοποίηση των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) του ΟΗΕ.

2. Εισαγωγή

2.1. Οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές ορίζονται ως “πρακτικές μεταξύ επιχειρήσεων που παρεκκλίνουν από την ορθή εμπορική συμπεριφορά και είναι αντίθετες προς την καλή πίστη και τα χρηστά συναλλακτικά ήθη και επιβάλλονται μονομερώς από έναν εμπορικό εταίρο σε άλλον”⁽³⁾. Η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων είναι ιδιαίτερα ευάλωτη στις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, λόγω των ισχυρών ανισορροπιών ισχύος μεταξύ των παραγόντων. Οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές μπορούν να εμφανιστούν σε όλα τα στάδια της αλυσίδας εφοδιασμού και οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που προκύπτουν σε ένα επίπεδο της αλυσίδας μπορεί να έχουν επιπτώσεις και σε άλλα τμήματά της, ανάλογα με την ισχύ στην αγορά των εμπλεκόμενων παραγόντων⁽⁴⁾.

2.2. Όπως περιγράφεται λεπτομερώς στις γνωμοδοτήσεις της ΕΟΚΕ με θέμα “Πιο δίκαιες αλυσίδες εφοδιασμού” που εγκρίθηκε το 2016⁽⁵⁾ και “Βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων” το 2018⁽⁶⁾, η συγκέντρωση της διαπραγματευτικής ισχύος έχει οδηγήσει σε κατάχρηση της κυριαρχής θέσης, με αποτέλεσμα οι πιο ευάλωτοι φορείς της αγοράς να καθίστανται ολοένα και πιο πρωτοί σε αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Με τον τρόπο αυτό, ο οικονομικός κίνδυνος μεταφέρεται από την αγορά στην αλυσίδα εφοδιασμού και έχει ιδιαίτερα αρνητικό αντίκτυπο στους καταναλωτές και σε ορισμένους φορείς, π.χ. σε γεωργούς, εργαζόμενους και ΜΜΕ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, το μερίδιο της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων που διοχετεύεται στον πρωτογενή παραγωγό μειώθηκε από 31 % το 1995 σε 23,4 % το 2015 (τελευταία διαθέσιμα στοιχεία). Σύμφωνα με την Επιτροπή, το πρόβλημα των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών έχει αναγνωριστεί από όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και έχει αναφερθεί ότι η πλειονότητα των φορέων έχει υποστεί αθέμιτες εμπορικές πρακτικές⁽⁷⁾.

2.3. Η οδηγία (2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁽⁸⁾ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων εγκρίθηκε στα τέλη Απριλίου 2019. Η οδηγία είναι σύντομη, περιεκτική και βασίζεται σε ορισμένες βασικές αρχές. Τα κράτη μέλη όφειλαν να μεταφέρουν την οδηγία στο εθνικό τους δίκαιο έως την 1η Μαΐου 2021 και να την εφαρμόσουν έξι μήνες αργότερα. Αυτό αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου θεματολογίου διακυβέρνησης, το οποίο αποσκοπεί στην επίτευξη αποτελεσματικότερης και δικαιότερης αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων και περιλαμβάνει επίσης

⁽³⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014.

⁽⁴⁾ Ειδική ομάδα για τις γεωργικές αγορές, 2016.

⁽⁵⁾ Γνωμοδότηση ΝΑΤ/680 της ΕΟΚΕ με θέμα “Προώθηση δικαιότερων αλυσίδων εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής” (ΕΕ C 34 της 2.2.2017, σ. 130).

⁽⁶⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα “Βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων” (ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 165).

⁽⁷⁾ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, 2014.

⁽⁸⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/633 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Απριλίου 2019, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (ΕΕ L 111 της 25.4.2019, σ. 59).

τη συνεργασία των παραγωγών και μέτρα για την ενίσχυση της διαφάνειας της αγοράς. Η στρατηγική “από το αγρόκτημα στο πιάτο”⁽⁹⁾ έχει επίσης σχεδιαστεί για να συμβάλει στη βελτίωση της θέσης των γεωργών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων.

2.4. Η ολοβενική Προεδρία της ΕΕ ζήτησε από την ΕΟΚΕ να καταρτίσει διερευνητική γνωμοδότηση με θέμα την αποτελεσματική επίτευξη των στόχων της οδηγίας στην πράξη, τις βέλτιστες πρακτικές των κρατών μελών όσον αφορά τη ρύθμιση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων, καθώς και τα μέτρα που απαιτούνται για να διασφαλιστεί ότι η διαδικασία αυτή δεν θα σταματήσει.

3. Θέση της ΕΟΚΕ σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές

3.1. Στη γνωμοδότησή της του 2018⁽¹⁰⁾, η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη μείωση της εμφάνισης αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ως απαραίτητο πρώτο βήμα για την προστασία των πιο ευάλωτων φορέων, ιδίως των γεωργών, των εργαζομένων και ορισμένων φορέων, καθώς και για τη βελτίωση της διακυβέρνησης στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Μια κανονιστική προσέγγιση και ένα νομοθετικό πλαίσιο με αποτελεσματικούς και ισχυρούς μηχανισμούς επιβολής είναι ο μόνος τρόπος αποτελεσματικής αντιμετώπισης των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών σε επίπεδο ΕΕ. Αυτό επαναλήφθηκε επίσης στη γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ του 2020 με θέμα τη στρατηγική “Από το αγρόκτημα στο πιάτο”⁽¹¹⁾.

3.2. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εξέφρασε τη λύπη της για το γεγονός ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θέσπισε ένα ελάχιστο κοινό πρότυπο προστασίας σε ολόκληρη την ΕΕ απαγορεύοντας μόνο έναν συγκεκριμένο αριθμό αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Απαιτείται απαγόρευση όλων των καταχρηστικών πρακτικών.

3.3. Όσον αφορά την επιβολή του νόμου, η ΕΟΚΕ εξέφρασε την ικανοποίησή της για την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη δημιουργία ενός εναρμονισμένου πλαισίου της ΕΕ για τις αρχές επιβολής του νόμου.

3.4. Εκτός από την αντιμετώπιση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, η ΕΟΚΕ συνέστησε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να ενθαρρύνει και να υποστηρίξει επιχειρηματικά πρότυπα που συμβάλλουν στη βιωσιμότητα της αλυσίδας εφοδιασμού, καθώς και στην επανεξισορρόπηση και στη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς της, προκειμένου να ενισχυθεί η θέση των πιο ευάλωτων φορέων.

4. Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογή της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές — πορεία των εργασιών

4.1. Τα κράτη μέλη βρίσκονται επί του παρόντος στη διαδικασία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής της οδηγίας⁽¹²⁾. Οι περισσότερες ενώσεις γεωργών, συνδικαλιστικές οργανώσεις και επιχειρήσεις μεταποίησης τροφίμων θεωρούν ότι τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν επαρκούν για την προστασία τους. Ωστόσο, υποστήριξαν τα προτεινόμενα μέτρα για την εφαρμογή της οδηγίας για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και ζήτησαν υψηλότερες φιλοδοξίες, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις οι έμποροι λιανικής εξέφρασαν αποκλίνουσες απόψεις.

4.2. Έως τον Νοέμβριο του 2021, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα υποβάλει ενδιάμεση έκθεση σχετικά με τη μεταφορά της οδηγίας στο εθνικό δίκαιο και, το 2025, μια αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της οδηγίας. Η αξιολόγηση αυτή θα βασίζεται στις ετήσιες εκθέσεις των κρατών μελών και στα αποτελέσματα των ερευνών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που απευθύνονται στα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με την κατάσταση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων⁽¹³⁾. Η ΕΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή να συμβουλευτεί επίσης τους αγοραστές και να συλλέξει την εμπειρία τους από την οδηγία. Ο μηχανισμός συνεργασίας που θεσπίζεται με την οδηγία θα πρέπει να παρέχει κατάλληλο φόρουμ για τις αρχές επιβολής του νόμου και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να συζητούν σχετικά με την αποτελεσματικότητα της οδηγίας, βάσει των ετήσιων εκθέσεων που υποβάλλουν τα κράτη μέλη. Κατά τη διάρκεια αυτών των τακτικών συζητήσεων, μπορούν να εντοπιστούν βέλτιστες πρακτικές, αλλά και κενά, και να πραγματοποιηθεί σύγκριση των προσεγγίσεων που ακολουθούν τα κράτη μέλη.

4.3. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η Επιτροπή αποφάσισε να ρυθμίσει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της για το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν προώθησε μια εναρμονισμένη προσέγγιση, πράγμα που προκαλεί κατακεραματισμό της ενιαίας αγοράς. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι τα κράτη μέλη μεταφέρουν και εφαρμόζουν την οδηγία, διασφαλίζοντας μεγαλύτερη δικαιοσύνη στην αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων, και ζητεί μια πιο εναρμονισμένη προσέγγιση στο μέλλον.

5. Ορθές πρακτικές κατά τη διαδικασία εφαρμογής/μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο

5.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις φιλοδοξίες εθνικές νομοθετικές πράξεις μεταφοράς (εφεξής «ορθές πρακτικές») που απαγορεύουν ορισμένες αθέμιτες εμπορικές πρακτικές οι οποίες επιτρέπονται στην οδηγία υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Για παράδειγμα, η απαγόρευση επιστροφής στον προμηθευτή των απούλητων προϊόντων χωρίς να πληρώνει για τα εν λόγω προϊόντα ή η μετακύλιση του κόστους αποθήκευσης από τον αγοραστή στον προμηθευτή, η οποία θεσπίστηκε με τη γερμανική νομοθετική πράξη μεταφοράς⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ Στρατηγική “από το αγρόκτημα στο πιάτο”.

⁽¹⁰⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα “Βελτίωση της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων” (ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 165).

⁽¹¹⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα “Από το αγρόκτημα στο πιάτο”: μια στρατηγική για βιώσιμα τρόφιμα» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 268).

⁽¹²⁾ Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο από τα κράτη μέλη.

⁽¹³⁾ Δικτυακός τόπος της ΕΕ.

⁽¹⁴⁾ Εκκρεμεί η έγκριση στο δεύτερο τμήμα και, ως εκ τούτου, δεν έχει ακόμη κοινοποιηθεί επίσημως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Προβλέπεται για τις 28 Μαΐου 2021.

5.2. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την εισαγωγή άρθρων στις νομοθετικές πράξεις μεταφοράς, τα οποία απαγορεύουν την αγορά κάτω του κόστους παραγωγής, συμπεριλαμβανομένων όλων των φορέων. Αυτό συμβαίνει στην περίπτωση του ισπανικού νόμου ⁽¹⁵⁾, ο οποίος, αφενός, απαγορεύει σε όλους τους φορείς να αγοράζουν κάτω του κόστους παραγωγής και, αφετέρου, την καταστροφή αξίας κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων. Ομοίως, ο Ιταλός νομοθέτης έχει λάβει εντολή να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της νομοθετικής πράξης μεταφοράς ⁽¹⁶⁾. Στη Γερμανία, το γερμανικό ομοσπονδιακό κοινοβούλιο θα διενεργήσει έλεγχο της πιθανής απαγόρευσης αγοράς κάτω του κόστους παραγωγής στο πλαίσιο της αξιολόγησης που θα πραγματοποιηθεί δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος.

5.3. Αυτό αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης δέσμης πρωτοβουλιών που προωθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, παρατηρητηρίων της αγοράς τιμών ⁽¹⁷⁾, η οποία είναι απαραίτητη για τη στήριξη της διαφάνειας και της δικαιοσύνης στον τομέα. Επιπλέον, πρέπει να αναφερθεί η σημασία της αμοιβαιότητας στο διεθνές εμπόριο ⁽¹⁸⁾.

5.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τους νόμους που θεσπίζουν διαμεσολαβητή για την παρακολούθηση της εφαρμογής τους. Στην Ισπανία, συστάθηκε ειδική και ανεξάρτητη υπηρεσία (AICA) για την παρακολούθηση της εφαρμογής του νόμου, ενώ ένας διαμεσολαβητής έχει εντολή να ενθαρρύνει εθελοντικούς κώδικες δεοντολογίας. Στη Γερμανία, όσοι θίγονται από αθέμιτες εμπορικές πρακτικές θα έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν ανώνυμες καταγγελίες σε ανεξάρτητο διαμεσολαβητή, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς αθέμιτων πρακτικών που δεν απαριθμούνται στη νομοθεσία. Ο διαμεσολαβητής θα μπορεί επίσης να κινεί έρευνες και να διαβιβάζει τις παραβιάσεις στην Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Γεωργίας και Τροφίμων (BLE), καθώς και να παρακολουθεί το κόστος παραγωγής και την εξέλιξη των τιμών ⁽¹⁹⁾.

5.5. Το μέγεθος δεν αντιπροσωπεύει κατ' ανάγκη την ισχύ στην αγορά και, κατά συνέπεια, όλοι οι επιχειρηματικοί παράγοντες, μεγάλοι και μικροί, θα πρέπει να προστατεύονται από τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να θεσπίσουν νόμους που να προστατεύουν όλους τους επιχειρηματικούς παράγοντες. Όπου δεν επιτυγχάνεται αυτό το επίπεδο φιλοδοξίας, αναγνωρίζει την αξία των χωρών των οποίων οι νόμοι καλύπτουν μεγαλύτερους παράγοντες τουλάχιστον σε βασικούς τομείς. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, διατηρείται το όριο των 350 εκατ. EUR για τις επιχειρήσεις παραγωγής γεωργικών προϊόντων, προϊόντων αλιείας και τροφίμων, αλλά για το κρέας, τα φρούτα, τα λαχανικά και τα κηπευτικά προϊόντα, το όριο θα οριστεί σε κύκλο εργασιών ύψους 4 δισεκατ. EUR, με αποτέλεσμα περισσότεροι παράγοντες να προστατεύονται από τη νομοθεσία ⁽²⁰⁾. Ο βελγικός προκαταρκτικός νόμος καταργεί τη «σταδιακή προσέγγιση» που προσφέρει σε όλους τους επιχειρηματικούς παράγοντες προστασία κάτω από το όριο των 350 εκατ. EUR έναντι των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους σε σχέση με τον αγοραστή. Η Ισπανία παρέχει ειδική προστασία στους πρωτογενείς παραγωγούς, αλλά όλες οι επιχειρήσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθός τους και/ή τη θέση τους στην αγορά, προστατεύονται από τον νόμο.

5.6. Οι διπλές δημοπρασίες ⁽²¹⁾ έχουν συνδεθεί με σοβαρές αρνητικές επιπτώσεις για τους γεωργούς ⁽²²⁾, οι οποίοι είναι εκ των πραγμάτων αναγκασμένοι να συμμετάσχουν στην πρακτική αυτή λόγω της ανισορροπίας δυνάμεων μεταξύ αγοραστών και πωλητών. Η απαγόρευση των διπλών δημοπρασιών θα συμβάλει στην αποφυγή περιπτώσεων στις οποίες οι προμηθευτές αναγκάζονται να πωλούν κάτω από το κόστος παραγωγής. Μολονότι η διαδικασία μεταφοράς της οδηγίας στο δίκαιο της Ιταλίας δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, η ΕΟΚΕ παρακολουθεί με ενδιαφέρον τη συνεχιζόμενη συζήτηση σχετικά με τη δυνατότητα απαγόρευσης των διπλών δημοπρασιών στη χώρα, όπου έχει ανατεθεί στον νομοθέτη να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της νομοθετικής πράξης μεταφοράς.

5.7. Η ΕΟΚΕ θεωρεί επίσης ορθή πρακτική την υποχρέωση να υπάρχουν γραπτές συμβάσεις για όλες τις πράξεις και να περιλαμβάνονται σε μια βάση δεδομένων για μεγαλύτερη διαφάνεια και έλεγχο. Ο ισπανικός νόμος περιλαμβάνει μια τέτοια υποχρέωση με πολύ καλές συνέπειες στις εμπορικές σχέσεις. Οι συμβάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν έννοιες όπως η ποιότητα, η διάρκεια, η τιμή, ο δείκτης τιμών, η επαναδιαπραγμάτευση, η ανανέωση και η καταγγελία κατόπιν προειδοποίησης.

5.8. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη ρήτρα του γερμανικού νόμου που προβλέπει μια πρώτη αξιολόγηση δύο έτη μετά την έναρξη ισχύος του νόμου, καθώς και το γεγονός ότι, εκτός από την εξέταση της συμμόρφωσης με τις ισχύουσες απαγορεύσεις, το γερμανικό ομοσπονδιακό κοινοβούλιο μπορεί επίσης να επεκτείνει τον κατάλογο των απαγορευμένων αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ⁽²³⁾. Επισημαίνει επίσης τον βελγικό προκαταρκτικό νόμο, ο οποίος προβλέπει τη δυνατότητα προσθήκης αθέμιτων εμπορικών πρακτικών στον κατάλογο ανά πάσα στιγμή, μέσω βασιλικού διατάγματος κατόπιν διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

⁽¹⁵⁾ Ley 12/2013, de 2 de agosto, de medidas para mejorar el funcionamiento de la cadena alimentaria. Ο νόμος αυτός θα τροποποιηθεί με νομοσχέδιο που βρίσκεται υπό διαπραγμάτευση και αναφέρεται στα ισπανικά ως «Proyecto de Ley por el que se modifica la Ley 12/2013 de medidas para mejorar el funcionamiento de la cadena alimentaria».

⁽¹⁶⁾ Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana 23.4.2021.

⁽¹⁷⁾ Παρατηρητήρια αγοράς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Βλέπε επίσης το παράδειγμα του Γαλλικού προγράμματος εποπτείας των τιμών και του περιθωρίου στον τομέα των τροφίμων.

⁽¹⁸⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Συμβατότητα της εμπορικής πολιτικής της ΕΕ με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία» (ΕΕ C 429 της 11.12.2020, σ. 66).

⁽¹⁹⁾ Ιστότοπος του BLE.

⁽²⁰⁾ Η ρήτρα αυτή ισχύει μόνο μέχρι τον Μάιο 2025, μετά το κατώτατο όριο θα μειωθεί σε 350 εκατ. EUR.

⁽²¹⁾ Οι διπλές δημοπρασίες είναι μηχανισμοί που χρησιμοποιούν οι αγοραστές για να βάλουν τους προμηθευτές να ανταγωνιστούν μεταξύ τους σε διαδικτυακές δημοπρασίες με σύντομη προειδοποίηση, στο πλαίσιο των οποίων τους παρέχονται κίνητρα να προσφέρουν την παραγωγή τους στη χαμηλότερη δυνατή τιμή.

⁽²²⁾ Περιπτώσιολογική μελέτη Oxfam.

⁽²³⁾ Η αξιολόγηση θα περιλαμβάνει επίσης τα αποτελέσματα της εξέτασης ενδεχόμενης απαγόρευσης της αγοράς τροφίμων και γεωργικών προϊόντων κάτω του κόστους παραγωγής τους.

6. Εντοπισθείσες ανεπάρκειες

6.1. Η ΕΟΚΕ επιμένει ότι όλες οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που αναφέρονται στην οδηγία μπορούν να έχουν επιζήμιες επιπτώσεις στους πιο ευάλωτους φορείς της αλυσίδας, συμπεριλαμβανομένων των λεγόμενων «γκριζών πρακτικών». Οι ασθενέστεροι προμηθευτές μπορεί να αισθάνονται αναγκασμένοι να υπογράψουν συμφωνία με έναν ισχυρότερο αγοραστή που περιέχει συμβατικούς όρους που δεν είναι προς το συμφέρον τους. Ενώ η δυνατότητα γενικής απαγόρευσης όλων των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών έχει συζητηθεί σε αρκετά κράτη μέλη, αποδείχθηκε δύσκολο να επιτευχθεί αυτό το επίπεδο φιλοδοξίας χωρίς την παρέμβαση της ΕΕ. Ομοίως, στη γνωμοδότησή της του 2018, η ΕΟΚΕ ζήτησε την πλήρη απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών και τη δυνατότητα των κρατών μελών να επεκτείνουν τον κατάλογο των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που αρχικά απαγορεύονταν. Απομένει να διαπιστωθεί ποιους μηχανισμούς αναθεώρησης θα εισαγάγουν οι νομοθετικές πράξεις μεταφοράς.

6.2. Η οδηγία παρέχει στους προμηθευτές, στις οργανώσεις προμηθευτών και στις μη κερδοσκοπικές οργανώσεις που ενεργούν για λογαριασμό προμηθευτών το δικαίωμα να υποβάλλουν καταγγελίες. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για το γεγονός ότι ενδέχεται να υπάρξουν περιστατικά κατά τα οποία λαμβάνει χώρα παράνομη αθέμιτη εμπορική πρακτική, ένα θιγόμενο μέρος (π.χ. εργαζόμενος) λαμβάνει σχετικές πληροφορίες, αλλά οι αρχές επιβολής του νόμου δεν είναι σε θέση να την αντιμετωπίσουν επειδή δεν υπάρχει επίσημη καταγγελία από τον θιγόμενο ή από την οργάνωσή του. Δεδομένου ότι οι θιγόμενοι φορείς ενδέχεται να είναι απρόθυμοι να υποβάλλουν καταγγελίες, ακόμη και όταν δεν γίνονται σεβαστά τα δικαιώματά τους, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να παρακολουθήσει στενά και να αξιολογήσει τον βαθμό στον οποίο ενδέχεται να απαιτούνται αλλαγές για την καλύτερη προστασία των πλέον ευάλωτων μερών που εξαρτώνται από φορείς, όπως οι εργαζόμενοι, οι γεωργοί και οι αλιείς. Η οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στην αλυσίδα εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων και τροφίμων δεν προϋποθέτει γραπτή σύμβαση. Εντούτοις, προϋποθέτει σχέση πώλησης. Ως εκ τούτου, η ΕΟΚΕ τονίζει την πρότασή της για επέκταση της προστασίας σε περιπτώσεις στις οποίες λαμβάνει χώρα αθέμιτη εμπορική πρακτική, αλλά δεν υπάρχει (γραπτή) σύμβαση. Η ΕΟΚΕ έχει ήδη ζητήσει τη θέσπιση του δικαιώματος άσκησης συλλογικών αγωγών⁽²⁴⁾.

6.3. Η «σταδιακή προσέγγιση» της οδηγίας συνεπάγεται ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ένας παράγοντας εκμετάλλευσης που είναι ασθενής όσον αφορά την ισχύ στην αγορά αλλά έχει μεγάλο κύκλο εργασιών δεν προστατεύεται από τον νόμο. Αυτό δημιουργεί αβεβαιότητα για τους προμηθευτές που δεν γνωρίζουν τον ετήσιο κύκλο εργασιών των επιχειρηματικών τους εταίρων. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη της ΕΕ να παρακολουθήσουν και να αντιμετωπίσουν τις αρνητικές συνέπειες αυτής της «σταδιακής προσέγγισης» και να εξετάσουν το ενδεχόμενο προστασίας όλων των επιχειρηματικών παραγόντων ανεξάρτητα από το μέγεθός τους.

6.4. Οι σταθερές, ισορροπημένες και μακροπρόθεσμες επιχειρηματικές σχέσεις μεταξύ των φορέων της αλυσίδας τροφίμων μπορούν να βοηθήσουν τους γεωργούς να συμμετέχουν περισσότερο στην προστιθέμενη αξία των προϊόντων, όταν οι γεωργοί λαμβάνουν μικρότερο και περαιτέρω συρρικνούμενο ποσοστό της τελικής τιμής. Ο περιφερειακός χαρακτήρας και οι πιυχές της ποιότητας μπορούν να συμβάλουν στη διατήρηση της προστιθέμενης αξίας στην περιοχή έναντι των εισαγωγών πρώτων υλών από τρίτες χώρες με χαμηλότερα, ως επί το πλείστον, πρότυπα παραγωγής από αυτά που ισχύουν στην ΕΕ. Η καλύτερη επίσημανση της προέλευσης θα αυξήσει τη διαφάνεια στις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων.

7. Τρωτά σημεία της αγροδιατροφικής αλυσίδας εφοδιασμού που ανέδειξε η νόσος COVID-19

7.1. Γενικά, η ευρωπαϊκή αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων αποδείχθηκε εξαιρετικά ανθεκτική κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID-19. Οι καταναλωτές είχαν ανά πάσα στιγμή πρόσβαση σε όλα σχεδόν τα είδη τροφίμων. Παρά το γεγονός ότι ήταν εκτεθειμένοι σε κινδύνους λοίμωξης, οι εργαζόμενοι κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων έκαναν καταπληκτική δουλειά. Ωστόσο, η νόσος COVID-19 επηρεάζει ολόκληρο το παγκόσμιο αγροδιατροφικό σύστημα. Προκαλεί συμμετρικό αλλά ασύγχρονο κλυδωνισμό στα παγκόσμια και εθνικά συστήματα τροφίμων, ο οποίος επηρεάζει: 1) τους διαύλους προσφοράς και ζήτησης σε διαφορετικές χρονικές στιγμές· 2) όλα τα στοιχεία του συστήματος τροφίμων, από την πρωτογενή παραγωγή έως τη μεταποίηση τροφίμων, το λιανικό εμπόριο και τις υπηρεσίες εστίασης (HORECA), τα συστήματα διεθνούς εμπορίου και εφοδιαστικής και την ενδιάμεση και τελική ζήτηση· 3) τις αγορές παραγόντων (εργασία και κεφάλαιο) και τα ενδιάμεσα αγαθά παραγωγής. Οι διαύλοι αυτών των επιδράσεων περιλαμβάνουν πολλούς μακροοικονομικούς παράγοντες (π.χ. συναλλαγματικές ισοτιμίες, τιμές ενέργειας, πρόσβαση στις χρηματοπιστωτικές αγορές) και, κυρίως, τη συρρίκνωση της συνολικής οικονομικής δραστηριότητας και την αύξηση της ανεργίας.

7.2. Οι περιορισμοί στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων (η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με πρόσωπα με ουσιαδή καθήκοντα, π.χ. εποχιακοί εργαζόμενοι) από ένα κράτος μέλος σε άλλο έχουν επηρεάσει πολλούς τομείς παραγωγής και μεταποίησης τροφίμων (π.χ. συγκομιδή φρούτων και λαχανικών και επεξεργασία κρέατος και γαλακτοκομικών προϊόντων) που εξαρτώνται από το εργατικό δυναμικό εποχιακών εργαζομένων από άλλα κράτη μέλη ή τρίτες χώρες. Επιπλέον, οι διακινούμενοι εργαζόμενοι συχνά ζουν και εργάζονται σε κακές συνθήκες και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο μόλυνσης, όπως καταδεικνύεται από την εκδήλωση εστιών σε σφαγεία και μονάδες συσκευασίας κρέατος παγκοσμίως. Αυτό δημιουργεί τόσο σοβαρό πρόβλημα δημόσιας υγείας όσο και διακοπή της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων.

7.3. Επιπλέον, με τη διακοπή της μεταφοράς τροφίμων λόγω των μέτρων περιορισμού και των προβλημάτων υλικοτεχνικής υποστήριξης, η πανδημία αυτή οδήγησε επίσης σε προστατευτισμό που επηρεάζει τις εισαγωγές και τις εξαγωγές τροφίμων. Ταυτόχρονα, πολλοί τόνισαν τη σημασία των τροφίμων που παράγονται σε περιφερειακό επίπεδο στην ΕΕ και τα παραδοσιακά οφέλη των βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και της τοπικής παραγωγής και εμπορίου. Οι βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και η τοπική παραγωγή και εμπόριο αποδείχθηκαν σημαντικός πόλος έλξης κατά τη διάρκεια της κρίσης, καθώς οι άνθρωποι αναζητούν

⁽²⁴⁾ Γνωμοδότηση της ΕΟΚΕ με θέμα «Πρώιμη δικαιοτέρων αλυσίδων εφοδιασμού γεωργικών προϊόντων διατροφής» (ΕΕ C 34 της 2.2.2017, σ. 130).

νέους και πιο άμεσους τρόπους για να αγοράσουν τα τρόφιμά τους και οι παραγωγοί να βρουν νέες αγορές για τα προϊόντα τους. Ωστόσο, μία από τις σημαντικότερες πτυχές είναι η συνειδητοποίηση της ανάγκης να συνεχιστεί το δίκαιο και βιώσιμο εμπόριο σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο. Οι εμπορικοί περιορισμοί μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τη σταθερότητα, γεγονός που θα πλήξει ιδιαίτερα τους πληθυσμούς χαμηλού εισοδήματος.

7.4. Ο περιορισμός της κυκλοφορίας έχει οδηγήσει σε δυσχερή θέση τον τομέα της φιλοξενίας και μέρος της βιομηχανίας τροφίμων (π.χ. τον τομέα των ξενοδοχείων και των εστιατορίων και άλλους κλάδους «εκτός της οικίας», τον τομέα των υπηρεσιών παράδοσης τροφίμων, χονδρέμπορους και λιανοπωλητές που βρίσκονται σε τουριστικές ζώνες), με εκτεταμένες συνέπειες. Εκτός από τις ίδιες τις εγκαταστάσεις, η διακοπή των δραστηριοτήτων επλήξε επίσης το ενοποιημένο σύστημα εφοδιασμού τροφίμων στο οποίο βασιζόνταν πολλοί γεωργοί και προμηθευτές γεωργικών προϊόντων. Οι προμηθευτές νωπών προϊόντων επλήγησαν σοβαρά, υψηλής ποιότητας κρασί, τυριά και εκλεκτά τεμάχια κρέατος που πωλούνται συνήθως σε εστιατόρια, αντικαταστάθηκαν από τυποποιημένα προϊόντα που αγοράζονται σε σουπερμάρκετ και καταναλώνονται στο σπίτι (FAO, 2020· ΟΟΣΑ, 2020). Ορισμένοι παραγωγοί ανταποκρίθηκαν με το να μετακινήθουν πλησιέστερα στις λιανικές ή διαδικτυακές αγορές όπου βρήκαν πολύ καλούς συμβιβασμούς και συμφωνίες σε πολλές περιπτώσεις, αλλά πολλοί δεν κατάφεραν να προσαρμοστούν και έχασαν πελάτες και εισόδημα. Ο αγροτουρισμός, ο οποίος συχνά βοηθά τους γεωργούς να διαφοροποιήσουν τις πηγές εισοδήματός τους, επλήγη επίσης σοβαρά από τους περιορισμούς της νόσου COVID-19.

7.5. Η κρίση της νόσου COVID-19 επιτάχυνε δραματικά τη στροφή προς το διαδίκτυο και η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί. Μια πρόσφατη μελέτη της McKinsey ⁽²⁵⁾ δείχνει ότι, το 2020, η διαδικτυακή πώληση τροφίμων αυξήθηκε κατά 55 % στην Ευρώπη και η μετατόπιση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί με το 50 % των καταναλωτών που χρησιμοποιούσαν διαδικτυακούς διαύλους κατά τη διάρκεια της πανδημίας να έχουν την πρόθεση να συνεχίσουν να το πράττουν.

7.6. Η εμφάνιση της νόσου COVID-19 και η ταχεία εξάπλωσή της σε παγκόσμιο επίπεδο αποτελούν σοβαρό κλυδωνισμό για την ΕΕ και την παγκόσμια οικονομία. Έχουν ληφθεί άμεσα και ολοκληρωμένα δημοσιονομικά μέτρα, μέτρα ρευστότητας και μέτρα πολιτικής για την ανακούφιση των τομέων που πλήττονται περισσότερο. Η ΕΕ διαθέτει εκτενή εργαλειοθήκη μέτρων παρέμβασης στην αγορά, πολλά από τα οποία ενεργοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της κρίσης της νόσου COVID-19 για τη στήριξη των γεωργικών εισοδημάτων. Ωστόσο, η ανταπόκριση ήταν περιορισμένη, καθώς δεν υπήρχαν σχεδόν καθόλου κονδύλια στον προϋπολογισμό της ΕΕ για τη χρηματοδότηση πρόσθετων έκτακτων μέτρων για τη γεωργία κατά το τελευταίο έτος της δημοσιονομικής περιόδου 2014-2020.

7.7. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε μια Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία με επιπτώσεις και για τη γεωργία (στρατηγική «από το αγρόκτημα στο πιάτο» και στρατηγική για τη βιοποικιλότητα), ενώ η δέσημη κινήτρων της ΕΕ «Next Generation EU» διέθεσε επιπλέον 7,5 δισεκατ. EUR στο ΕΓΤΑΑ. Οι εκτιμήσεις επιπτώσεων της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» είναι ανησυχητικές για την ΕΕ. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ ζητά πιο ισορροπημένη στήριξη της πολιτικής υπέρ του αγροδιατροφικού τομέα σε σύγκριση με ορισμένα άλλα τμήματα της οικονομίας όπου η οικονομική διάρθρωση είναι πολύ πιο ανθεκτική και τα επίπεδα κερδοφορίας είναι πολύ υψηλότερα.

8. Επόμενα βήματα

8.1. Το περιθώριο χειρισμών που αφήνει η οδηγία στα κράτη μέλη να καταρτίσουν νόμους για την εφαρμογή της οδηγίας επέτρεψε σε καθένα από αυτά να θεσπίσει ειδικά προσαρμοσμένη νομοθεσία που να ανταποκρίνεται στο εθνικό τους πλαίσιο. Όπως προαναφέρθηκε, ορισμένα κράτη μέλη έχουν αυξήσει το επίπεδο φιλοδοξίας πάνω από τα ελάχιστα πρότυπα εναρμόνισης της οδηγίας και έχουν θεσπίσει νόμους που παρέχουν πρόσθετη προστασία στους προμηθευτές εντός και εκτός ΕΕ.

8.2. Ενώ αναμένεται ότι οι προμηθευτές ενός συγκεκριμένου κράτους μέλους θα έχουν εύκολη πρόσβαση στις ιδιαιτερότητες της εθνικής τους νομοθετικής πράξης μεταφοράς (συμπεριλαμβανομένου του μηχανισμού καταγγελιών και της αρμόδιας αρχής), αυτό ενδέχεται να μην ισχύει για τους προμηθευτές που πραγματοποιούν εξαγωγές σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και για τους προμηθευτές εκτός ΕΕ που πραγματοποιούν εξαγωγές στην ΕΕ. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την προσπάθεια διάδοσης που ανέλαβε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τη δημοσίευση του φυλλαδίου σχετικά με την οδηγία για τις αδέμιτες εμπορικές πρακτικές ⁽²⁶⁾, αλλά επισημαίνει ότι το έγγραφο αυτό περιέχει μόνο πληροφορίες σχετικά με τα ελάχιστα πρότυπα εναρμόνισης. Προκειμένου να παρασχεθούν στους εξαγωγείς τα κατάλληλα εργαλεία για να επωφεληθούν από τις εθνικές νομοθετικές πράξεις μεταφοράς, η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να διασφαλίσει ότι όλες οι σημαντικότερες πληροφορίες που σχετίζονται με κάθε νόμο είναι εύκολα διαθέσιμες στους εξαγωγείς.

8.3. Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι είναι προς το συμφέρον όλων των ενδιαφερόμενων μερών να εφαρμόζεται η οδηγία σε κάθε επιχειρηματική σχέση στην οποία τουλάχιστον ο αγοραστής ή ο πωλητής είναι εταιρεία της ΕΕ, ακόμη και όταν ο προμηθευτής είναι φορέας εκτός ΕΕ. Η ΕΟΚΕ καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την ΕΥΕΔ να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες διάδοσης των αντιπροσωπειών της ΕΕ σε τρίτες χώρες για την παροχή πληροφοριών σε προμηθευτές εκτός ΕΕ. Οι πληροφορίες αυτές πρέπει να υπερβαίνουν τις γενικές κατευθυντήριες γραμμές της οδηγίας και να περιλαμβάνουν πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τις ιδιαιτερότητες και τις αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών.

⁽²⁵⁾ <https://www.mckinsey.com/industries/retail/our-insights/disruption-and-uncertainty-the-state-of-european-grocery-retail-2021>

⁽²⁶⁾ Φυλλάδιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

8.4. Η ΕΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η αγροδιατροφική αλυσίδα εφοδιασμού θεωρείται στρατηγικό οικοσύστημα για την ευρωπαϊκή ανάκαμψη και ζητεί την περαιτέρω συνεργασία στην αλυσίδα εφοδιασμού και διάλογο με τους ενδιαφερόμενους φορείς για τη διευκόλυνση της μετάβασης προς πιο βιώσιμα συστήματα τροφίμων κατά τρόπο όσο το δυνατόν πιο συμμετοχικό. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΟΚΕ επισημαίνει τη σημασία, την ποικιλομορφία και το εύρος των πρωτοβουλιών που αναλήφθηκαν κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού τροφίμων για τη στήριξη της μετάβασης στη βιωσιμότητα μέσω επενδύσεων για την ενίσχυση της βιώσιμης και τοπικής παραγωγής.

Βρυξέλλες, 22 Σεπτεμβρίου 2021.

Η Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Christa SCHWENG
